

Til Økonomiudvalget

09-03-2009

Høringssvar om gratisbusser mv.

Sagsnr.
2009-21197

Dokumentnr.
2009-135078

Sagsbehandler
Simon Baadsgaard

Trafikselskabet Movia er bekymret over, at kommunerne i stigende grad ønsker at indføre flere gratis busruter, samt at kommunerne overlægger åbne buslinier til lukkede linier. Åbne buslinier er de linier, hvor der kan bruges en almindelig billet, mens de lukkede kørsler er lægekørsel, skole- og fritidskørsel, handicapkørsel og lignende, hvor en almindelig billet ikke kan benyttes.

Trafikselskabet Movias bestyrelse drøftede derfor på sit møde den 13. november 2008, spørgsmålet om det principielle i, at den enkelte kommune kan hjemtage én eller flere buslinier og lukke dem for offentligheden, samt hvorvidt kommunerne kan fremsætte ønske om, at én eller flere lokale buslinier kan gøres gratis at anvende for passagererne. Bestyrelsen besluttede at sende sagen i høring i kommuner og regioner.

Det vurderes imidlertid, at der allerede i dag tages hensyn til den trafikale helhed, når der træffes lokale trafikbeslutninger i kommunen. Samtidig er det meddelt Movia, at kommunerne skal have ret til at indføre gratis buslinier. Ved buslinier der betjener mere end én kommune, skal der dog være enighed blandt de berørte kommuner.

Bilag

1. Høringssvar om gratisbusser mv.
2. Movias indstilling og beslutning om politisk behandling i kommunerne.

Center for Byudvikling

Rådhuset, 3. Sal, 4
1599 København V

Telefon
3366 2502

E-mail
SIB@okf.kk.dk

EAN nummer
5798009800176

www.kk.dk

Trafikselskabet Movia
Gammel Køge Landevej 3
2500 Valby

Att.: Mads Lund Larsen

02-03-2009

Sagsnr.
2009-21197

Dokumentnr.
2009-110769

Høringssvar om gratisbusser mv.

Movia har i mail af 16. december 2008 bedt Københavns Kommune afgive høringssvar vedrørende to følgende punkter:

- *At Movia i det løbende samarbejde med kommuner og regioner henstiller, at overvejelser om konsekvenserne for den trafikale helhed altid indgår ved lokale trafikbeslutninger.*
- *At ønsker om at gøre dele af bussystemet gratis afgøres af bestyrelsen i hvert enkelt tilfælde under hensyntagen til eventuelle konsekvenser for helheden i det kollektive trafikudbud og de øvrige parter i takstfællesskabet.*

Københavns Kommune vurderer, at der allerede i dag tages hensyn til den trafikale helhed, når der træffes lokale trafikbeslutninger i kommunen. Som eksempler kan nævnes arbejdet med Nørreport Station, Nørrebrogade, mv.

Københavns Kommune vurderer ligeledes, at kommunerne skal have ret til at indføre gratis buslinier inden for egne kommunegrænser. Det kunne f.eks. være Servicebusserne, teaterbussen og Citybussen.

For linier, der betjener mere end en kommune, bør det være muligt at indføre gratis buslinier, hvis alle kommuner langs linien er enige.

Med venlig hilsen

Henrik Plougman Olsen
Direktør

Økonomiforvaltningen
Rådhuset, 2. Sal
1599 København V

EAN nummer
5798009800176

www.kk.dk

08 Kommuners hjemtagning af buslinjer og gratis buskørsel

Indstilling:

Direktionen indstiller, at

- Movia i det løbende samarbejde med kommuner og regioner henstiller, at overvejelser om konsekvenserne for den trafikale helhed altid indgår ved lokale trafikbeslutninger, og at
- ønsker om at gøre dele af bussystemet gratis afgøres af bestyrelsen i hvert enkelt tilfælde under hensyntagen til eventuelle konsekvenser for helheden i det kollektive trafikudbud og de øvrige parter i takstfællesskabet.

Beslutning:

Sagsfremstilling:

Movia er i den senere tid blevet mødt med spørgsmål og tanker/ønsker om særlige ændringer i kommunernes bustrafik. Initiativerne vedrører dels hjemtagning af lokale buslinjer, typisk åbne skolebuslinjer, således at de lukkes for offentlig benyttelse og videreføres som lukkede skolebuslinjer, dels indførelse af gratisprincip på særlige buslinjer.

Fænomenet er ikke nyt, men kendes fra kommuner i andre trafikselskaber, herunder Ikast-Brande og Lemvig i Midttrafiks område. Også i HUR fandtes begrebet i form af en gratis servicebus i Rødovre kommune.

Der synes at være behov for, at emnet gøres til genstand for en principiel drøftelse i bestyrelsen, og efterfølgende i repræsentantskabet.

Hjemtagning af lokale buslinjer

Begrebet dækker over, at buslinjer, som er åbne for offentligheden, udtages af det kollektive trafiksystem og videreføres i kommunens eget regi som et lukket kørselstilbud for særlige afgrænsede grupper. Det mest almindelige er skolebuslinjer, som har medtaget andre passagerer end skoleelever under trafikskabets generelle rejseregler – herunder det fælles takstsystem, men som efter hjemtagelsen kun befordrer skoleelever efter en rute- og tidsplan, som kommunen fastlægger suverænt.

Det er en grundlæggende hensigt med lov om trafikskaber, at "den, der betaler, bestemmer". Det følger heraf, at en kommune kan bestemme suverænt over kommunens "egne" buslinjer, det vil sige buslinjer som kun kører inden for kommunen. Det står således kommunen frit at nedlægge en lokal buslinje inden for den frist, som kontrakten for den givne buslinje tilsiger. Det står også kommunen frit at åbne en skolebuslinje, som kun medtager kommunens skoleelever, og som derfor ikke indgår i den offentlige servicetrafik.

Et andet bærende princip i loven er trafikskabets udtrykkelige opgave at koordinere og planlægge den offentlige servicetrafik, herunder koordinere med de øvrige udbydere af kollektiv trafik, således at den offentlige servicetrafik fremstår som et sammenhængende hele og er nem at anvende for borgerne. Enhver åben linje indgår således i trafikskabets overvejelser og planlægning af en så sammenhængende og koordineret servicetrafik som mulig.

Enhver nedlæggelse eller hjemtagelse af en åben buslinje vil i sagens natur give trafikskabet anledning til at overveje den samlede trafikstruktur i det pågældende område, og om der fremover er en rimelig dækning med busstrafik. I det ekstreme tilfælde kan man forestille sig, at der kan være truffet så mange lokale særbeslutninger, at trafikskabets koordinerende opgave vanskeliggøres, og at mulighederne for at tilbyde sammenhængende offentlig servicetrafik forringes. Fænomenet kan ikke siges at være generelt udbredt i Movia, men alligevel er der grund til at henstille til kommuner og regioner, at deres lokale trafikbeslutninger ikke træffes, uden at eventuelle konsekvenser for den trafikale helhed er overvejet.

Gratis buslinjer

At gøre en buslinje gratis at anvende for borgerne er et takstspørgsmål.

Det hører til trafikskabets lovgivne opgaver at fastsætte takster og billetteringssystemer for den offentlige servicetrafik. Trafikskabet har således kompetencen med hensyn til det samlede pris- og zonesystem for den offentlige servicetrafik, som trafikskabet varetager.

Trafikskabet skal samtidig indgå aftaler med jernbanevirksomheder, der udfører offentlig servicetrafik for staten, som sikrer, at passagererne kan købe én billet til rejser, der foregår

med både busser og tog. Særlig i hovedstadsområdet skal trafikskabet sammen med Metroselskabet og jernbaneselskaberne sikre, at der er én fælles billettype til alle rejser med bus, tog og metro. Af den grund skal de involverede trafikudbydere være enige om taksterne og skal samtidig dele den samlede billetindtægt efter den mængde persontransportarbejde, de hver i sær udfører.

De ovenfor nævnte bestemmelser i lovgivningen medfører, at ønsker om at gøre dele af det offentlige bussystem gratis afgøres af Movia, og beslutninger herom kan have indflydelse på indtægtsfordelingen i takstfællesskabet, således at eventuelle negative konsekvenser for de øvrige parter kan kræves kompenseret af disse. I tilfælde, hvor der vil kunne forventes konsekvenser for de øvrige parter, vil Movia skulle forelægge gratisønsket for de øvrige parter.

Et eksempel på det sidstnævnte kan være en gratis buslinje, som betjener to eller flere takstzoner, som samtidig betjenes med tog. Det vil nu kunne være økonomisk fordelagtigt for en togrejsende at skifte til den gratis buslinje i stedet for at fuldføre rejsen med toget. Han kan således reducere sin billetudgift, men derved mister togselskabet indtjening, som bør kompenseres af trafikskabet.

Det er ofte fremført som et argument for at gøre en buslinje gratis, at omkostningerne til håndtering af rejsehjemmel ikke står mål med billetindtægten på den givne buslinje, og at busserne derfor lige så godt kan køre gratis. Argumentet har været anvendt i de kommuner uden for Movias område, som selv varetog buskørsel før kommunalreformen, men det har mistet sin gyldighed efter indførelsen af lov om trafikskaber. Kommunerne varetager ikke længere offentlig servicetrafik, og udgifterne til håndtering af rejsehjemmel for den kørsel, der foregår på en buslinje eller lokalt i en kommune, vil derfor have ganske marginal og formentlig også irreversibel karakter, hvormed menes, at udgiften ikke vil falde bort, selv om den ikke længere skal beregnes på en buslinje, men blot skal pålignes de øvrige kommuner.

Et andet argument for gratis buskørsel kan være kommunens ønske om at tilbyde sine borgere en øget service. Argumentet kan således være ganske reelt set fra kommunens side, men ikke uproblematisk for trafikskabet. Baggrunden herfor er, at det vil give en række problemer i forhold til operatørerne, informationen til kunderne og som nævnt det fælles takstsarbejde og indtægtsfordelingen.

Operatørselskaberne skal i givet fald kunne sikre, at alle chauffører er fuldt informeret om at en given linje – og kun den – er gratis, hvilket kan være vanskeligt.

For trafikskabet vil det være en ganske betydelig informationsopgave at gøre kunderne bevidste om, at den ene linje er gratis, men ikke alle andre buslinjer.

Samlet set vil for mange særordninger på lokalt plan kunne gøre trafiksystemet mindre over-
skueligt og vanskeligt at administrere.

Af disse årsager vil administrationen anbefale, at ønsker om at gøre dele af bussystemet
gratis afgøres af bestyrelsen i hvert enkelt tilfælde efter en forudgående vurdering af konse-
kvenser for trafiksystemets helhed og de øvrige parter i takstfællesskabet.

Økonomi:

Der er ikke økonomiske konsekvenser af sagen.

Miljømæssige konsekvenser:

Ingen.

Bilag:

Igangværende gratis buslinjer samt fremsatte ønsker og varslede ønsker om gratis buslinjer

Notat

Til:
Bestyrelsen

Kopi til:

Sagsnummer
107178-380696
THECA

Sagsbehandler MLL
Direkte 36 13 15 05
Fax
MLL@moviatrafik.dk

CVR nr: 29 89 65 69
EAN nr: 5798000016798

28. oktober 2008

Aktuel status for gratis buslinjer m.v.

Region Sjælland:

1. Vordingborg Kommune overvejer at gøre kommunens telebusser gratis at anvende. Beslutningen er ikke endelig, men forventes snart. Movia har administrativt frarådet ønsket.
2. Solrød Kommune fremsatte i september ønske om at gøre to specifikke afgange på en enkelt (kommunegrænseoverskridende) buslinje gratis. Ønsket skulle ses i sammenhæng med, at kommunen lukker et bibliotek. Administrationen afviste ønsket, men har samtidig meddelt kommunen, at spørgsmålet ikke har været behandlet i bestyrelsen.
3. Vordingborg Kommune har hjemtaget 10 åbne skolebuslinjer og lukket dem for andre end skoleelever. Tilsvarende har Guldborgsund Kommune gjort med 6 skolebuslinjer.

Region Hovedstaden:

1. Servicebussen i Rødovre Kommune blev oprettet som et gratis bustilbud i oktober 2004.
2. Ny gratis servicebus i Ballerup fra 2009
3. Linje 20 E mellem Kongens Nytorv og Oslobåden er gratis at anvende, idet linjen finansieres fuldt ud af DFDS